

Кобзєв В.Г., канд. техн. наук, ст. наук. співробітник,
Харківський національний університет радіоелектроніки, м. Харків, Україна,
кафедра прикладної математики, доцент,
Козлов В.Є., канд. техн. наук, доцент,
Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна,
кафедра військового зв'язку та інформатизації, доцент,
Козлов Ю.В., канд. техн. наук, доцент,
Харківський національний університет радіоелектроніки, м. Харків, Україна,
кафедра метрології та технічної експертизи, доцент,
Мощенко І.О., канд. техн. наук,
Харківський національний університет радіоелектроніки, м. Харків, Україна,
кафедра метрології та технічної експертизи, старший викладач кафедри,
Новикова О.О., канд. техн. наук
Національна академія Національної гвардії України, м. Харків, Україна,
кафедра військового зв'язку та інформатизації, доцент

ІНФОРМАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СПЕЦІАЛІСТА НА ОСНОВІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Ефективність діяльності людини у будь-якій галузі визначають відповідністю особи щодо кваліфікаційних вимог і типу фахової діяльності на етапі відбору та надбаним досвідом роботи на займаній посаді в процесі становлення та накопичення досвіду. При вирішенні цієї проблеми, як показує аналіз літературних та електронних публікацій, застосовують розповсюджену на Заході і пострадянському просторі у практиці післядипломного навчання, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів, у професійній школі концепцію компетентнісного підходу [1, 2]. Відсутність згоди у тлумаченні його сутності обумовлює різнобій застосовуваних методів оцінювання професійної діяльності спеціаліста і подання їх результатів.

Запропоновано [3] ключові для компетентнісного підходу однозначні короткі дефініції: компетентність – компетенція – кваліфікація, що відповідають

спеціальним вимогам до наукових термінів. Практичне застосування цих термінів дозволяє запропонувати інформаційну технологію підтримки прийняття рішень щодо результатів професійної діяльності спеціаліста на прикладі фахівця правоохоронних структур як об'єкта порівняння (ОП) [4].

Модель (професіограма) спеціаліста-правоохоронця включає компетентності придатності K_{Π} , вихованості $K_{\text{В}}$, освіченості $K_{\text{О}}$, особливо важливі при первинному відборі, та компетенції професійної діяльності $K_{\text{ПД}}$, що можуть застосовуватися з метою моніторингу якості повсякденної роботи спеціаліста:

$$M_{\text{С}} = K_{\Pi} \cup K_{\text{В}} \cup K_{\text{О}} \cup K_{\text{ПД}}.$$

Компетентність придатності K_{Π} визначають за складом професійно значимих властивостей, встановлених відповідними законодавчими, нормативними та розпорядчими документами.

Компетентність вихованості $K_{\text{В}}$ передбачає наявність переліку загальних (тільки позитивних) властивостей особистості (наслідуваних і надбаних) – акуратність, вимогливість, винахідливість і т.п., а також вольових рис характеру (дисциплінованість, ініціативність тощо).

Компетентність освіченості $K_{\text{О}}$ може включати у сукупність ознак середні бали за профілюючими навчальними дисциплінами професійної діяльності, підготовки попереднього рівня, результати тестувань тощо.

Компетенції професійної діяльності $K_{\text{ПД}}$ у вигляді переліку повноважень (прав і обов'язків) спеціаліста (або посадової особи) задають суб'єктну складову професіограми, що визначає його відповідність займаній посаді.

Компетентність і компетенції оцінюють експерти – керівники, колеги, співробітники або товариші по службі, підлеглі тощо – методом приписування балів за чотирибальною шкалою як судження (відповідь) на твердження (запитання) типу «Притаманна чи ні визначена властивість (ознака) даному об'єкту порівняння?» (для $K_{\text{ВС}}$) або «Справляється чи ні об'єкт порівняння зі своїми обов'язками?» чи будь-якого іншого запитання, що дозволяє визначити ступінь реалізації об'єктом порівняння своїх повноважень у практичній

діяльності в балах чотирибальної шкали порядку за правилами: Так – 5 балів, Скоріше Так, чим Ні – 4 бали, Скоріше Ні, чим Так – 3 бали, Ні – 2 бали.

Отримані результати – персонограми – для кожного з об'єктів порівняння усереднюють за експертами, розраховують узагальнену характеристику (або коефіцієнт відповідності, або модифікований коефіцієнт конкордації), складають ранжируваний список ОП, який подають особі, що приймає рішення щодо придатності особи до визначеного типу професійної діяльності, визначення кваліфікаційного рівня об'єкта порівняння і відповідності займаній посаді.

Операції розробленої технології виконує система підтримки прийняття рішень, основними функціями якої є такі: створення єдиної бази даних та бази знань; організація та ведення бази даних за вимогою користувача – адміністрування, модифікація, накопичення даних; організація та ведення бази знань за вимогою користувача – адміністрування, модифікація, редагування; розмежування доступу до складових бази даних у відповідності до повноважень конкретного користувача; настроювання інтерфейсу користувача під конкретні вимоги; оброблення даних і формування звітної документації з різними змістовими ознаками за станом на поточний час і за визначений період.

Література:

1. Рекомендация 195. Рекомендация о развитии людских ресурсов: образование, подготовка кадров и непрерывное обучение. [Электронный ресурс]. Доступно: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/ed_norm/normes/documents/normativeinstrument/wcms_r195_ru.htm.
2. Головань, М. С. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду. [Текст]/ М. С. Головань// Вища освіта України, № 3, 2008. – С 23-30.
3. Козлов, В. Є. Компетентнісний метод оцінювання професійної діяльності спеціаліста. Дефініційний аспект [Текст]/ В. Є. Козлов, В. Г. Кобзев., Ю. В. Козлов, І. О. Мощенко// Зб. тез доповідей Міжнар. наук. інтернет-конф. “Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення” 08 липня 2020 р. (випуск 50) – Тернопіль, 2020. – С. 8-9.
4. Козлов, В. Є. Метод побудови ранжированих списків кандидатів на заміщення посад у спецпідрозділах сил охорони правопорядку. [Текст]/ В. Є. Козлов, О. О. Новикова// Зб. наук. праць Нац. акад. НГ України, вип. 2(24), 2014. – С. 80-82.